

POSTANOWIENIE

Dnia 14 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło (przewodniczący)

SSN Krzysztof Staryk

SSN Jerzy Kuźniar (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku syndyka masy upadłości działającego na rzecz C. spółki z o.
o. z siedzibą w Warszawie w upadłości uprzednio C. spółki z o.o. w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W.
z udziałem zainteresowanych: K.S., A.L., K.M.
o podstawę wymiaru składek,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 14 listopada 2017 r.,
na skutek zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...) z
dnia 23 stycznia 2017 r., sygn. akt III AUa (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca syndyk masy upadłości działający na rzecz C. spółki z o. o. z siedzibą w W. w upadłości uprzednio C. spółki z o.o. w W., wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 18 sierpnia 2016 r., III AUa (...), którym Sąd ten oddalił apelację wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 23 grudnia 2015 r. i zasądził od wnioskodawcy na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kwotę 945 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Pełnomocnik wnioskodawcy określił w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia w poszczególnych sprawach, która wynosiła w sprawie zainteresowanej: A.L. – 3.934 zł, K.M. - 116 zł, K.S. – 2.672 zł, łącznie wartość przedmiotu zaskarżenia określono na kwotę 6.722 zł.

Postanowieniem z dnia 23 stycznia 2017 r., III AUa (...), Sąd Apelacyjny w (...) odrzucił skargę kasacyjną. Sąd Apelacyjny wskazał, że w przedmiotowej sprawie wnioskodawca odwołał się od trzech decyzji organu rentowego dotyczących zainteresowanych, w których to decyzjach określono wyłącznie podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne zainteresowanych z tytułu podlegania ubezpieczeniom jako pracowników wnioskodawcy, za wskazane w decyzjach okresy. Przypisanie wyższej podstawy wymiaru składek wynikało z uznania, że do przychodów osiąganych przez zainteresowanych należało uwzględnić kwoty wypłaconych napiwków, które stanowią element wynagrodzenia ze stosunku pracy.

Wobec powyższego, zdaniem Sądu Apelacyjnego, przedmiotem sporu w niniejszej sprawie nie było podleganie ubezpieczeniom społecznym, ponieważ zainteresowani są objęci ubezpieczeniami społecznymi z tytułu zatrudnienia u wnioskodawcy, co nie było sporne w toku postępowania, przedmiotem sporu, a w konsekwencji również przedmiotem zaskarżenia była jedynie wysokość należnych składek od zwiększonych podstaw wymiaru na ubezpieczenia opisane w zaskarżonych decyzjach.

Ponadto Sąd Apelacyjny podniósł, że w wyniku połączenia do wspólnego rozpoznania na podstawie art. 219 k.p.c. poszczególne sprawy nie straciły samodzielności. Sąd Apelacyjny przywołał postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2014 r., II UZ 69/13, którym to Sąd Najwyższy przyjął, że „Połączenie - na podstawie art. 219 k.p.c. – kilku oddzielnych spraw w celu ich łącznego rozpoznania lub także rozstrzygnięcia jest zabiegiem technicznym, który nie prowadzi do powstania jednej nowej sprawy i nie pozbawia połączonych spraw ich odrębności oraz nie zmienia faktu, że łącznie rozpoznawane i rozstrzygane sprawy są nadal samodzielnymi sprawami. W konsekwencji o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia w każdej z tych spraw,

w których ubezpieczeni pracownicy są zainteresowanymi w rozumieniu art. 477¹¹ k.p.c.”.

Wobec powyższego należało przyjąć, że przedmiotem sporu była wyłącznie wysokość składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, a wartość przedmiotu zaskarżenia odnosi się do części stanowiącej różnicę pomiędzy sumą przypisanych w spornych decyzjach składek, a wynikającymi z deklaracji płatnika. Skoro zatem przedmiotem sporu w sprawie było prawo majątkowe, sprowadzające się do wysokości składek, to w stosunku do zainteresowanych, gdzie wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 10.000 zł, skarga kasacyjna nie jest dopuszczalna.

Na te postanowienie pełnomocnik wnioskodawcy złożył zażalenie, wnosząc o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz zasądzenie na rzecz wnioskodawcy kosztów procesu w niniejszym postępowaniu.

Zaskarżonemu postanowieniu skarżący zarzucił naruszenie przepisów postępowania tj. art. 398² § 1 k.p.c. zdanie 2 w związku z art. 398⁶ § 2 k.p.c. przez jego błędną wykładnię skutkującą uznaniem, że skarga kasacyjna wniesiona przez powoda dotycząca ubezpieczeń społecznych dotyczy sprawy wyłącznie o ustalenie wysokości składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne należnych ze stosunku pracy, podczas gdy w rzeczywistości przedmiotem zaskarżonego postępowania było objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego zainteresowanych, a która to błędna wykładnia przepisów postępowania doprowadziła Sąd Apelacyjny do bezzasadnego odrzucenia skargi kasacyjnej powoda.

Pismem z dnia 29 czerwca 2017 r. syndyk masy upadłości C. Sp. z o. o. w upadłości z siedzibą w W. wniósł o zawieszenie postępowania z urzędu na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. w związku z art. 145 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 2171 ze zm. - dalej p.u.n.); uchylenie orzeczeń wydanych od dnia ogłoszenia upadłości C. Sp. z o.o. z siedzibą w W. tj. od dnia 10 kwietnia 2017 r. na podstawie art. 174 § 2 k.p.c.; wezwanie syndyka do wzięcia udziału w sprawie na podstawie art. 174 § 3 k.p.c.; a w przypadku oświadczenia przez syndyka, że wstępuje do postępowania, zawieszenie postępowania zgodnie z art. 180 k.p.c. do czasu wyczerpania trybu dochodzenia roszczeń przewidzianego w prawie upadłościowym zgodnie z art. 145 prawa upadłościowego.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie składał odpowiedzi na zażalenie wnioskodawcy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie ma usprawiedliwionych podstaw.

Zacząć należy od zwrócenia uwagi, że wbrew wskazaniu zawartemu w sentencji zaskarżonego postanowienia przedmiotem niniejszej sprawy była nie podstawa wymiaru składek, co wysokość składek należnych od określonej podstawy ich wymiaru, co zresztą prawidłowo wskazał Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia.

Nie jest słuszny zarzut naruszenia art. 398² § 1 k.p.c. zdanie 2 w związku z art. 398⁶ § 2 k.p.c., bowiem nie można przyjąć, że istotą przedmiotowej sprawy było podleganie przez zainteresowanych obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu, bowiem to w sprawie było bezsporne. Kwestią wymagającą rozstrzygnięcia sądu było natomiast zagadnienie, czy wnioskodawca, jako pracodawca zainteresowanych przy obliczaniu wysokości należnych składek na ubezpieczenia społeczne winien również brać pod uwagę kwoty jakie pracownicy wnioskodawcy otrzymywali w formie napiwków od klientów. Zatem przedmiot niniejszej sprawy nie obejmował, wbrew twierdzeniom skarżącego, kwestii, w których skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia.

Sąd Najwyższy przyjmował, że możliwe jest objęcie jednym wyrokiem wielu decyzji ustalających płatnikowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne zatrudnionych pracowników (por. postanowienie z dnia 17 kwietnia 2009 r., II UZ 12/09, OSNP 2010 nr 23-24, poz. 301), jednak bez wpływu na wartość przedmiotu sporu. Połączenie - na podstawie art. 219 k.p.c. - kilku oddzielnych spraw w celu ich łącznego rozpoznania lub także rozstrzygnięcia jest zabiegiem technicznym, który nie prowadzi do powstania jednej nowej sprawy i nie pozbawia połączonych spraw ich odrębności oraz nie zmienia faktu, że łącznie rozpoznawane i rozstrzygane sprawy są nadal samodzielnymi sprawami. W konsekwencji o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia w każdej z tych spraw, w których ubezpieczeni pracownicy są

zainteresowanymi w rozumieniu art. 477¹¹ k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2013 r., II CSK 105/13, LEX nr 1375146; z dnia 3 lutego 2012 r., I CZ 164/11, LEX nr 1254636; z dnia 21 kwietnia 2011 r., LEX nr 1213421; z dnia 2 lipca 2009 r., III PZ 5/09, LEX nr 551888).

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę podziela bowiem stanowisko zawarte w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014 r., II UZP 1/14 (OSNP 2014 nr 12, poz. 168) zgodnie, z którym w razie objęcia jednym wyrokiem wielu decyzji ustalających płatnikowi składek (pracodawcy) i wskazanym w tych decyzjach pracownikom podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną oznacza się odrębnie względem każdego ubezpieczonego pracownika (art. 19 § 2 w związku z art. 398⁴ § 3 k.p.c.). Przenosząc ten pogląd prawny na stan faktyczny niniejszej sprawy, należy zgodzić się z Sądem Apelacyjnym, że ponieważ niniejsza sprawa dotyczy w istocie różnicy pomiędzy zapłaconą składką, a składką należną w związku z jej podstawą wymiaru, to wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi właśnie ta różnica, jednak obliczana indywidualnie dla każdego z ubezpieczonych pracowników, którzy byli zainteresowanymi w sprawach połączonych następnie do wspólnego rozpoznania.

Prawidłowo zatem Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną po stwierdzeniu, że wartość przedmiotu zaskarżenia w każdej z rozpoznawanych łącznie spraw jest niższa niż wymagana w art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c.

Na zakończenie należy się również krótko odnieść do wniosków sformułowanych przez syndyka masy upadłości w jego piśmie z dnia 29 czerwca 2017 r. W pierwszej kolejności należy zauważyć, że w przypadku masy upadłości zarówno zawieszenie postępowania (art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c.), jak i podjęcie zawieszonego postępowania (art. 180 § 1 pkt 5 k.p.c.) następuje z urzędu, a zatem wniosek syndyka miał dla Sądu Najwyższego jedynie sygnalizacyjny, a nie wiążący charakter.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono trafny, przekonywująco uzasadniony pogląd, zgodnie z którym z uwagi na szczególny, nadzwyczajny charakter postępowania kasacyjnego, w którym kontrolą objęte jest orzeczenie prawomocne, a przedmiotem tej kontroli jest prawidłowość wykładni i stosowania

prawa przez sąd drugiej instancji w oparciu o ustalony przez ten sąd stan faktyczny i w zasadzie jedynie w granicach zaskarżenia i zgłoszonych podstaw kasacyjnych (jakkolwiek z obowiązkiem uwzględnienia z urzędu nieważności postępowania), oczekiwanie na załatwienie objętych procesem roszczeń w postępowaniu upadłościowym nie jest celowe, ponieważ nie może wpłynąć na wynik postępowania kasacyjnego. Przepis art. 398¹³ § 2 k.p.c. za niedopuszczalne uznaje powoływanie w postępowaniu kasacyjnym nowych faktów i dowodów, wyklucza też wyjście przez Sąd Najwyższy poza ustalenia faktyczne stanowiące podstawę zaskarżonego orzeczenia, którymi jest związany, wobec czego zdarzenie nieobjęte tymi ustaleniami, mające miejsce po wydaniu zaskarżonego orzeczenia, jakim jest rozstrzygnięcie o objętym sporem roszczeniu w postępowaniu upadłościowym, nie będzie miało wpływu na orzeczenie o skardze kasacyjnej. W konsekwencji przyjąć należy, że przewidziany w art. 398¹² k.p.c. zakaz zawieszania postępowania kasacyjnego, poza ściśle wskazanymi wyjątkami wymaga, aby wyjątki te traktować ściśle i interpretować ich zakres mając na uwadze specyfikę postępowania kasacyjnego, co wyłącza możliwość stosowania art. 145 p.u.n. za pośrednictwem art. 398¹² k.p.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 2014 r., I CSK 598/13, LEX nr 1540626). Należy przy tym zauważyć, że choć przedmiotowe postępowanie dotyczy zażalenia na postanowienie Sądu Apelacyjnego, a zatem Sąd Najwyższy działa jako Sąd drugiej instancji, to jednak zaskarżone postanowienie dotyczyło odrzucenia skargi kasacyjnej, a zatem środka inicjującego postępowanie kasacyjne, wobec czego w ocenie Sądu Najwyższego, również w tym przypadku nie byłoby celowe zawieszanie postępowania w oparciu o art. 145 p.u.n.

Z tych względów, na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁴ k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.

as